

 وزارت آموزش و پرورش
 معاونت آموزش متوسط
 دفتر آموزش دوره اول متوسط

دوازدهمین دوره جشنواره نوجوان خوارزمی
 «یادواره طرح شهید کاظمی آشتیانی»

محور «زبان و
 ادبیات پارسی»

ناظر علمی و کشوری: فاطمه اسد

گروه برنامه ریزی
 فعالیت های علمی، پژوهشی و مهارتی دانش آموزان
 «دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی»

1404-1405

3- محور زبان و ادبیات پارسی

در این محور، دانش‌آموزان با تمرکز بر درس «نگارش و فارسی» در تمامی مراحل اجرای جشنواره، مطابق گام‌های زیر، فعالیت خواهند نمود و پس از «ارزیابی حضوری»، نام برگزیدگان به همراه «مستندات مرتبط» به مراحل پسین، معرفی و ارسال می‌شود.

مراحل اجرا:

- گام‌های مراحل مدرسه‌ای، منطقه‌ای / ناحیه‌ای / شهرستانی و استانی با زیرمحورهای:
- تصویرخوانی و تصویرنویسی (نگارش انشای ساختاری یا نگارش داستان کوتاه)
- حکایت خوانی و حکایت نگاری (بازنویسی، بازآفرینی، داستان کوتاه نویسی، نقیضه پردازی یا نظیره نویسی از گلستان سعدی)

گام ۱. تصویرخوانی یا حکایت خوانی

- در این گام، دانش‌آموزان باید «عنوان، جزئیات و پیام تصویر یا حکایت» را در بخش «تصویرخوانی» در برگه انشا بنویسند.
- ناظران به گزینش خویش، تصویری مفهومی یا حکایتی از گلستان را برگزیده، دانش‌آموزان علاقه‌مند به «تصویرخوانی»، برای تصویر طراحی شده «عنوان، جزئیات و پیام» می‌آفرینند و مشتاقان عرصه حکایت‌خوانی «عنوانی» برای حکایت گزینش می‌کنند، سپس به توصیف «جزئیات ذهنی بر اساس فضا و صحنه حکایت» می‌پردازند و در پایان با نگاشتن «پیام حکایت»، مرحله حکایت خوانی را به فرجام می‌رسانند.

گام ۲. نگارش انشای ساختاری یا داستان کوتاه و ... (تصویرنویسی یا حکایت نویسی)

- در این گام دانش‌آموزان با گزینش **موضوعی** مناسب، (از پیام‌های تصویر یا حکایت، یا گزینش جمله‌ای از واژگان کلیدی خوشه‌های معنایی متن) به نگارش انشایی تحلیلی، انتقادی، توصیفی، تفسیری، عاطفی و... در سه بخش «آغازین، میانی و فرجامین» می‌پردازند.
- دانش‌آموزان در این بخش می‌توانند؛ بر اساس علاقه، پس از گزینش موضوع، از مفاهیم و اهداف تصویر یا حکایت، در تمامی مراحل جشنواره، یک داستان کوتاه بنویسند.
- بخش گلستان نگاری (حکایت‌پردازی): شرکت کنندگان با گزینش موضوعی مرتبط از پیام‌های حکایت می‌توانند، به بازنویسی، بازآفرینی حکایت یا تلفیق دو یا چند حکایت و گسترش آن‌ها در قالب یک انشای ساختاری یا داستان کوتاه و... بپردازند.
- هم‌چنین دانش‌آموزان می‌توانند بر اساس علاقه مندی خویش از حکایت گزینش شده، به نقیضه پردازی یا نظیره نویسی بپردازند.
- **نقیضه پردازی:** تقلید ظریف و هنرمندانه از شاهکارهای ادبی است. تقلیدهای طنزآمیز لطیفی از ادبیات سعدی، حافظ و فردوسی که جالب و در نوع خود هنرمندانه است، نقیضه‌گویی نوعی تقلید طنزآمیز از یک اثر ادبی معروف است. شاعر یا نویسنده نقیضه‌سرا یا نقیضه نویس از سبک، قالب و طرز نگارش نویسنده و شاعر مشهوری تقلید می‌کند و قصدش از این کار انتقاد یا طنزپردازی است، یعنی بیان هنرمندانه و نقادانه کژی‌ها و نادرستی‌ها به قصد اصلاح و نه تخریب... نقیضه‌پرداز موفق، کسی است که از ذوق و قریحه خداداد و از خلاقیت و استعداد بالایی برخوردار باشد، تا بتواند بین اثر اصلی و نقیضه آن ارتباطی منطقی و تعادلی لطیف برقرار سازد، نقیضه‌سرا عیب کار را در می‌یابد و با زبانی ادبی، هنری و تأثیرگذار، نظر مخاطب را به عیوب و کاستی‌ها متوجه می‌سازد، اما لازمه بهره‌مندی از ظرافت‌های نقیضه، آشنایی گوینده و مخاطب با آثار اصلی مورد تقلید است. لذا اگر مخاطب، شعر و متن اصلی را نداند، از پارودی و نقیضه آن لذت کافی نمی‌برد.
- **نظیره:** در ادبیات، شعر یا داستانی است، که به استقبال از شاعر یا نویسنده دیگری سروده یا نوشته می‌شود، در نظیره یک طرز فکر یا یک نگرش خاص، دستاویز اثر نویسنده و شاعر قرار می‌گیرد، نظیره نویسی در واژه به معنای مانند سازی است. یعنی چیزی شبیه دیگری ساختن و نوشتن. اگر ما اثری را تحت تأثیر یکی از عناصر ساختاری ادبیات کهن به نگارش در آوریم، نظیره سازی کرده ایم.
- باز نویسی هم گونه‌ای از بهره‌مندی از ادبیات کهن است، باز آفرینی هم گونه‌گسترده تری از ادبیات کهن و عامیانه است، حال آن که نظیره نویسی، بهره‌مندی همه جانبه از ارزش‌های ساختاری ادبیات کهن است. نویسنده نظیره نویس، باید بداند که گام به دنیای بزرگ و پایان‌ناپذیری گذاشته است.

گام ۳. خوانش، ارائه و دفاع

- در این گام دانش آموزان، انشای ساختاری، داستان کوتاه، حکایت نگاری، بازنویسی، بازآفرینی، نقیضه یا نظیره خویش و ... را با بهره گیری از لحن مناسب کلام، ظرفیت های پیرا زبانی و ... با بیانی شیوا، رسا و تأثیر گذار می خوانند.
- * شایان یاد است؛ بخش «**ارائه و دفاع**» فقط در مرحله «**استانی**» اجرا می شود و اضافه کردن این بخش به جهت قراردادن دانش آموزان در مرحله ای بالاتر؛ برای تقویت فن بیان، پرورش اعتماد به نفس، تبدیل دریافت به بیان نافذ و نمود خودباوری بر اساس اهداف کتاب های مهارت های نوشتاری و ادبیات فارسی (بخش گفت وگو، بازپروری، بارش فکری، پرورش سخن گفتن و ...) تعبیه شده است.
- خوانش آفرینش در تمامی مراحل مدرسه ای، منطقه ای و استانی وجود دارد، با این تفاوت که در مراحل مدرسه ای و منطقه ای تمام گام دوم (بخش نگارش) خوانده می شود و در مرحله استانی، تنها یک بند کلیدی از بخش میانی خوانده می شود و پس از آن بخش، ارائه و دفاع انجام خواهد شد.

گام ۴. داوری حضوری

- فرآیند داوری «تصویرخوانی، نگارش و خوانش متن» در مرحله مدرسه ای و منطقه ای براساس نمون برگ شماره (۱-۳) و (۳-۳) و «گلستان خوانی (حکایت خوانی) و گلستان پردازی (نقیضه پردازی با فضای طنز)» براساس نمون برگ (۲-۳)، (۳-۳) و ارائه و دفاع در مرحله استانی بر اساس نمون برگ (۴-۳) سنجیده می شود.
 - در نمون برگ داوری «نگارش (۱-۳)»، **سنجه های شماره (۱) هر بخش، مربوط به داوری «تصویرخوانی و تصویرنویسی» است و سنجه های شماره (۲) هر بخش، مربوط به داوری «داستان کوتاه نویسی» است.**
 - نمون برگ داوری (۲-۳) خاص داوری گلستان پردازی و گلستان نویسی است، هم چنین برای ارزیابی خوانش گلستان نویسی نمون برگ (۳-۳) در مرحله مدرسه ای و منطقه ای استفاده خواهد شد و جهت داوری گلستان نویسی، ارائه، دفاع و تفسیر حکایات گلستان، در مرحله استانی از نمون برگ (۴-۳) استفاده شود.
 - دانش آموزان در بخش گلستان خوانی و گلستان پردازی می توانند، به یکی از دو شیوه «بازآفرینی حکایت و افزودن یا پردازش عناصر داستان در آن» هم چنین «تلفیق دو یا چند حکایت در راستای آفرینش داستان کوتاه» هنرآفرینی نمایند.
 - حکایت نگاری در تمامی مراحل، به قلم نقضیه پردازی با فضای طنز و نظیره نویسی حکایات، به سبک سعدی، بازآفرینی، آفرینش و ایجاد این نوع متون آفرینش خواهد یافت، تا دانش آموزان بر اساس علاقه مندی در تمامی مراحل، حکایات گلستان را با نگارش و پردازش خویش، به نقطه اوج و شکوفایی هنری برسانند.
 - در مرحله استانی، دانش آموزان طبق زمان تقریبی تعیین شده، (20 دقیقه)، علاوه بر خوانش «یک بند کلیدی» از تنه انشا، به ارائه متن و دفاع از آفرینش خویش (تصویرخوانی، تصویرنویسی، داستان کوتاه یا حکایت نگاری) می پردازند.
 - تعیین زمان تقریبی، در زمینه افزایش زمان یا ... جهت «خوانش، ارائه و دفاع» بر عهده ناظر محترم استانی است.
- توجه: ■
۱. شرکت دانش آموزان در این محور، به صورت انفرادی است.
 - سهمیه هر منطقه و استان برای راهیابی به مرحله بعد، دو تن (یک مهربانو و یک مهربان) خواهد بود.
 - پسران و دختران هر گروه، با گروه های هم جنس خود سنجیده می شوند.
 ۲. به دانش آموزان، پیش از شروع گام خوانش، زمان لازم برای تمرین داده می شود.
 ۳. کل زمان اختصاصی آفرینش و ارزیابی حضوری این محور، در مجموع حدود (۱۷۰) دقیقه است. (۱۵۰ دقیقه نگارش، ۲۰ دقیقه خوانش، ارائه و دفاع)
 - تعیین زمان، برای آمادگی در بخش «خوانش، ارائه و دفاع» تقریبی است. پیشنهاد می شود؛ در مرحله استانی ۱۰ دقیقه جهت آمادگی و خوانش، ۱۰ دقیقه نیز جهت ارائه و دفاع، برای دانش آموز لحاظ شود. تقسیم زمان جهت خوانش، ارائه و دفاع هم چنین تعیین تعداد بندهای تنه (میانی) برای خوانش، به صلاح دید ناظر گرامی مرحله استانی است.
 ۴. در گام خوانش، فقط بخش نگارش (انشای ساختاری، داستان کوتاه، حکایت نگاری و ...)، خوانده می شود و نیازی به خوانش تصویرخوانی (عنوان، جزییات و پیام تصویر یا حکایت) نیست.
 ۵. ضروری است به همراه معرفی اسامی برگزیدگان، به مراحل بعد، اصل اثر نوشتاری و لوح فشرده خوانش نیز ارسال شود.
 ۶. نمون برگ داوری بخش «خوانش (۳-۳)» در بخش مدرسه ای - منطقه ای تغییری ننموده است.
 ۷. نمون برگ خوانش، ارائه، تفسیر و دفاع (۴-۳) در بخش استانی تغییر ننموده است.

آثار فراگیران در مراحل مدرسه‌ای و منطقه‌ای تصویرخوانی، تصویرنویسی و داستان کوتاه نویسی، تحت عنوان نمون‌برگ داوری «نگارش»، (۳-۱) و نمون برگ «خوانش»، (۳-۳) سنجیده خواهد شد و در مرحله استانی تحت فرم‌های داوری «نگارش» (۳-۱) و نمون‌برگ داوری «خوانش، ارائه و دفاع»، (۳-۴) سنجیده خواهد شد.

8. نمون برگ داوری 2-3 مربوط به داوری گلستان پردازی و گلستان نگاری (بازنویسی، بازآفرینی، آفرینش داستان از حکایت، نقیضه پردازی و نظیره نویسی) است.

9. گلستان خوانی فاقد جزئیات دیداری تصویر، چونان تصویرخوانی عینی است، چون تصویری عینی از حکایت وجود ندارد، و تصویر حکایت و جزئیات آن با توجه به حواس پنجگانه از دل مفاهیم حکایت تصویرسازی می‌شود، با این تفاسیل، گزینش عنوان، نگارش عناصر و جزئیات ذهنی فضای حکایت در بخش جزئیات، پیام حکایت و بخش نگارش به قوت خود باقی است.

10. گزینش حکایت‌ها و یا باب ویژه‌ای از کتاب گلستان برعهده ناظران گرامی مطابق مراحل زیر است:

- دست کم یک ماه، پیش از برگزاری جشنواره در هر مرحله، دو باب از گلستان معرفی می‌شود، تا دانش‌آموزان مطالعه نموده و بر حکایات اشراف یابند..

- پیشنهاد می‌گردد، در اجرای مرحله مدرسه‌ای و منطقه‌ای، از میان حکایات معرفی‌شده، یک حکایت برای بازآفرینی و دو حکایت هم مضمون و هم هدف، برای تلفیق، تفسیر و آفرینش داستان کوتاه برگزیده و در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شود.

- در روند اجرای تمامی مراحل، ناظران، دبیران، رابطان می‌توانند، از میان حکایات معرفی شده، یک حکایت در اختیار دانش‌آموزان قرار دهند، تا ایشان اقدام به «نقیضه پردازی» و «نظیره نویسی» نمایند، که البته اوج هنر در بخش گلستان نگاری، نظیره نویسی است.

نمون برگ شماره 3-1- ارزیابی تصویرخوانی و تصویرنویسی محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام اول و دوم: تصویرخوانی، تصویرنویسی و نگارش: انشای ساختاری، داستان کوتاه در (تمامی مراحل مدرسه، منطقه،

زمان: ۱۵۰ دقیقه

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد:

موضوع انتخابی از تصویر:

استان و ...)

70 امتیاز

معیار	رتبه	زیرمعیار	۱	۲	۳	۴	۵	توضیحات
موضوع	1	انتخاب عنوان برای تصویر: جذاب، کوتاه، مرتبط، نگاه نو و متفاوت، ادبی	1					
	2	توجه به جزئیات تصویر: رنگ، خطوط، عناصر، استفاده از حواس پنج‌گانه، تخیل و کشف ارتباط عناصر تصویر با یکدیگر از برونه و درونه تصویر، درون‌خوانی و برون-خوانی تصویر، موفقیت در فضا سازی تصویر، خواندن چشمی، خواندن تجسمی، اندیشه خوانی و ...	1					
	3	درک درست از عناصر و پیکره تصویر: پیام تصویر، درک مناسب و کشف یک یا چند برداشت عمیق و گسترده از تصویر، چگونگی تحلیل اهداف تصویر	1					
	4	خلاقیت و نوآوری در تصویرخوانی: عنوان، جزئیات و پیام تصویر	1					
مقدمه	5	1-5: انتخاب موضوع مناسب از مفاهیم تصویر: گویا، رسا، مرتبط با تصویر و مسایل فرهنگی- اجتماعی و زندگی روزانه 2-5: گزینش نام یا موضوع داستان: با توجه به آموزه های تصویر و تم داستان	1					
	6	1-6: خوش آغازی: جذابیت شروع، نشان دادن نمایی کلی از محتوا و فضای نوشته 2-6: آغاز و شروع متفاوت داستان: ایجاد تکانه‌ای گیرا، آغاز داستان با یک معمای کوچک، برانگیزاننده علاقه خواننده، با معرفی یکی از شخصیت های داستان و ...	1					
	7	1-7: بیان مناسب اندیشه و برداشت نویسنده از موضوع: مربوط به بخش مقدمه، خوش‌آغازی و جمله‌های موضوع هر بند 2-7: شخصیت پردازی: ثبات شخصیت، داشتن دلایل معقول در تغییر رفتار و خلقیات شخصیت، انعطاف پذیری در انتخاب شخصیت ها، پذیرفتنی بودن شخصیت، خوب مطلق یا بد مطلق نبودن شخصیت (ترکیبی از فردیت و اجتماع)	1					
	8	1-8: پشتیبانی از طرز نگرش خود در بخش بدنه: شرح و توضیح، توصیف، تفسیر، استدلال و اثبات برای جملات تکمیلی و تقویت کننده هر بند با استفاده از شیوه‌های فعال سازی ذهن و تفکر خلاق، همچون مقایسه، جان‌شین سازی، دگرگونه دیدن، اسکمپر، تبدیل تصویر به تفسیر بدون توجه به جزئیات تصویر و ... 2-8: فضا سازی: وحدت سه گانه زمان، مکان و صحنه، سیر روایی داستان، انعطاف پذیری در زمان، دیدگاه جامع الاطراف و متفاوت نویسنده	1					
تنه	9	1-9: انسجام متن و رعایت نظم ذهنی نوشته: رعایت ساختار نوشته نظیر: مقدمه، تنه و...، ارتباط منطقی بین بندها، داشتن وحدت فکر و موضوع، تأثیرگذاری واحد بر ذهن مخاطب، پیوستگی در ارائه درونیات تصویر 2-9: عمق طرح یا پیرنگ: ساختار، چارچوب، نظم و ترتیب منطقی حوادث داستان، گفت وگو، زاویه دید، روان و ساده بودن نثر داستان، پرهیز از نگارش پندهای شعاری- تکلفی و مقاله نویسی	2					
	10	1-10: خلاقیت و نوآوری: بهره‌گیری از زبان ادبی و عاطفی، ترکیب‌های زیبا و خوش ساخت، داشتن رنگ و بوی ادبی، داشتن نگاه متفاوت به موضوع، نگاه تازه در پرداخت و پردازش موضوع، میزان نوآوری و ابتکار در ارائه مطالب 2-10: حوادث (کشمکش و گره‌افکنی، تعلیق، اوج داستان)، لحن داستان (پوشش خارجی وضع و محیط روانی و اجتماعی شخص یا شخصیت)، دارا بودن مفهوم جنبی و عمقی، واری مفهوم سطح ظاهری داستان، پرهیز از کاربرد کلمات تکراری	1					
	11	درست نویسی: رعایت نشانه‌های نگارشی، املا صحیح واژگان، دستور زبان و خط خوش، رعایت فرورفتگی‌های هر بند و پیراسته نویسی	1					
	12	ارتباط متن و داستان با موضوع برگرفته از مفاهیم تصویر	1					
نتیجه (برآیند)	13	1-13: خوش فرجامی: فرود مناسب، جمع بندی تأثیرگذار و تفکربرانگیز 2-13: پرداخت و پایان بندی داستان	1					
	جمع امتیاز از 70							

جمع کل امتیاز از 100	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور):		

(بازخورد و ثبت عملکرد دانش آموزان)

نمون برگ شماره 3-2- ارزیابی گلستان خوانی، گلستان پردازی و گلستان نویسی محور زبان و ادبیات پارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام اول و دوم: گلستان خوانی، گلستان پردازی (بازنویسی، بازآفرینی، داستان و ... و گلستان نویسی (نظیره

زمان: 150 دقیقه

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد:

موضوع انتخابی از مفاهیم حکایت:

نویسی (تمامی مراحل مدرسه، منطقه، استان و ...) 70 امتیاز

معیار	معیار	زیرمعیار	1	2	3	4	5	توضیحات
موضوع	1	انتخاب عنوان برای حکایت: جذاب، کوتاه، مرتبط، با نگاهی نو، متفاوت و ادبی	1					
	2	توجه ذهنی به جزئیات فضای حکایت: تجسم و دریافت ذهنی رنگ ها، خطوط و عناصر فضای حکایت، استفاده از حواس پنج گانه، در درک صحنه، تخیل و کشف ارتباط عناصر حکایت با یکدیگر، با توجه به متن، درون خوانی و برون خوانی حکایت، موفقیت در فضا سازی حکایت، خواندن چشمی، خواندن تجسمی، اندیشه خوانی و ... درک و پردازش چند و چون عناصر داستان (شخصیت، زمان، مکان، گفت و گو، کشمکش، زاویه دید و...) در حکایت آرایه شده	1					
	3	درک درست از عناصر و پیکره داستانی حکایت: پیام حکایت، درک مناسب و کشف یک یا چند برداشت عمیق و گسترده از حکایت، چگونگی تحلیل اهداف حکایت	1					
	4	خلاقیت و نوآوری در درک واقعیات حکایت در زندگی: عنوان، جزئیات مفهومی و پیام حکایت	1					
	5	انتخاب موضوع مناسب از حکایت: گويا، رسا، مرتبط با مفاهیم حکایت و مسایل فرهنگی- اجتماعی و زندگی روزانه از باب گزینش یافته	1					
مقدمه		گزینش موضوع برای بخش نگارش: با توجه به آرمه های حکایت و پیام های آن						
	6	خوش آغازی: جذابیت شروع، نشان دادن نمایی کلی از محتوا و فضای حکایت	1					
		آغاز و شروع متفاوت حکایت: 1- شروعی برگرفته از سبک سعدی 2- برگرفته از سبک شخصی خویش، با ایجاد تکانه ای گیرا، آغاز حکایت با شگردی خاص، برانگیزاننده علاقه خواننده، با معرفی یکی از شخصیت های حکایت و ...	1					
	7	بیان مناسب اندیشه و برداشت نویسنده از موضوع حکایت: مربوط به بخش مقدمه، خوش آغازی و جمله های موضوع هر بند	1					
		در صورت نگارش داستان از حکایت: (شخصیت پردازی): ثبات شخصیت، داشتن دلایل معقول در تغییر رفتار و خلقیات شخصیت، انعطاف پذیری در انتخاب شخصیت ها، پذیرفتنی بودن شخصیت، خوب مطلق یا بد مطلق نبودن شخصیت (ترکیبی از فردیت و اجتماع)	1					
تنه	8	پشتیبانی از طرز نگرش و سبک خود در بخش بدنه: زیبا نگاشتن، در نظر داشتن اصل حکایت در نظیره پردازی، چنان سعدی نگاشتن، نقیضه پردازی، رعایت مناسبات نثر و نظم که هیچ یک دیگری را نبوشاند، در صورت توانایی سرایش نظم، رعایت آهنگ کلمات	1					
		شرح و توضیح حکایت: توصیف، تفسیر، استدلال و اثبات برای جملات تکمیلی و تقویت کننده هر بند، با استفاده از شیوه های فعال سازی ذهن و تفکر خلاق، همچون مقایسه، جانشین سازی، دگرگونه دیدن فضا سازی (وحدت سه گانه زمان، مکان و صحنه)، سیر روایی حکایت، انعطاف پذیری در زمان، دیدگاه جامع الاطراف و متفاوت نویسنده	1					
	9	انسجام متن و رعایت نظم ذهنی نوشته: زنده نمودن متن کلاسیک با دربردارندگی ویژگی های سبکی و نگارشی گلستان، پدید آوردن نثری ادیبانه با تکیه بر سبک شخصی، رعایت اختصار و ایجاز در پدید آوردن حکایت، رعایت الفاظ از حیث فصاحت و بلاغت و ترک ترکیبات سخت و دور از ذهن، استفاده از سجع در نظیره پردازی و نقیضه سرایی، آوردن قافیه و ردیف مناسب در صورت سرایش شعر مرتبط با حکایت، عمق طرح یا پیرنگ حکایت: ساختار، چارچوب، نظم و ترتیب منطقی	2					
		رعایت ساختار تفسیر حکایت نظیر: مقدمه، تنه و ...، ارتباط منطقی بین بندها، داشتن وحدت فکر و موضوع، تاثیر گذاری واحد بر ذهن مخاطب، پیوستگی در ارائه درونیات و مفاهیم حکایت						
	10	خلاقیت و نوآوری: (بهره گیری از زبان ادبی و عاطفی، ترکیب های زیبا و خوش ساخت، داشتن رنگ و بوی ادبی و کلاسیک، داشتن نگاه متفاوت به حکایت در صورت نظیره پردازی و و نگاه ژرف و طنزپردازانه در نقیضه نویسی، نگاه تازه در پرداخت و پردازش موضوع، میزان نوآوری و ابتکار در آرایه حکایت، به کار نرفتن واژگان نایاب، یافتن واژگان به کار و در باب در عصر کنونی، ترتیب و تناسب و تنوع واژگان، برتری مفاهیم ضروری بر غیر ضروری	1					
نتیجه (برآین د)		حوادث (علیق، اوج حکایت)، لحن (پوشش خارجی وضع و محیط روانی و اجتماعی شخص یا شخصیت) حکایت، دارا بودن مفهوم جنبی و رای مفهوم سطح ظاهری حکایت، پرهیز از کاربرد کلمات تکراری						
	11	درست نویسی: (رعایت نشانه های نگارشی، املا صحیح واژگان، دستور زبان و خط خوش، رعایت فرورفتگی های هر بند و پیراسته نویسی)	1					
	12	ارتباط متن و حکایت با موضوع برگرفته از مفاهیم حکایت: ارتباط بازآفرینی/ تلفیق حکایات/ نقیضه پردازی/ نظیره نویسی با حکایت گلستان.	1					
	13	خوش فرجامی: فرود مناسب، جمع بندی تأثیر گذار و تفکربرانگیز	1					
	13-2	پرداخت و پایان بندی حکایت						

جمع امتیاز از 70

(بازخورد و ثبت عملکرد دانش آموزان)

نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/استان/کشور):	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/استان/کشور):	

نمون برگ شماره 3-3- ارزیابی خوانش بخش نگارش محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام سوم: خوانش (مراحل مدرسه و منطقه)

خوانش انشای ساختاری، داستان کوتاه، اصل حکایت و خوانش تفسیر حکایت

30 امتیاز

شناسه در سامانه سیدا / شبکه شاد:	استان:
نام و نام خانوادگی دانش آموز:	تاریخ و ساعت ارزیابی:
موضوع انتخابی از تصویر یا حکایت:	زمان اجرا: 20 دقیقه

ردیف	معیار	1	2	3	4	5	6	توضیحات
1	صدای بلند و رسا، قدرت بیان، خوانش روان، تلفظ درست واژگان، گویایی، شیوایی							
2	لحن مناسب کلام، رعایت آهنگ (فراز و فرودهای آوایی و رعایت مکث و درنگ)							
3	بهره گیری از زبان غیرکلامی و ظرفیت‌های پیرایه‌بانی (زبان بدن، حالات چهره و ...)							
4	تسلط در اجرا، برقراری ارتباط چهره‌به‌چهره با مخاطبان، گرمی، جذابیت و نشاط لازم در صدا							
5	رعایت اصول اخلاقی و مهارت‌های رفتاری، پوشش مناسب، موسیقی پس-زمینه خوانش، هماهنگی موسیقی با لحن کلام و متن							
جمع امتیاز از 30								

جمع کل امتیاز از 100	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
1.		
2.		
3.		
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/استان/کشور):	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/استان/کشور):		

(بازخورد و ثبت عملکرد دانش آموز)

نمون برگ شماره 3-4- ارزیابی خوانش متن، ارائه و دفاع محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام سوم: خوانش (مرحله استانی)

خوانش بندی کلیدی از تصویر نویسی، (انشای ساختاری یا داستان) و حکایت نگاری و ...، ارائه، تفسیر و دفاع

امتیاز 30

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد:	استان:
نام و نام خانوادگی دانش آموز:	تاریخ و ساعت:
موضوع انتخابی از تصویر یا حکایت:	زمان اجرا: 20 دقیقه

ردیف	معیار	1	2	3	توضیحات
1	قدرت بیان: صدای بلند و رسا، خوانش روان، تلفظ درست واژگان، گویایی و شیوایی، بیان روشن مطالب با حفظ احترام و ادب				
2	لحن مناسب کلام: تغییر لحن و تن صدا، رعایت آهنگ (دارا بودن فراز و فرودهای آوایی و رعایت مکث و درنگ)، تغییر لحن، آهنگ و تن صدا بر اساس گفت و گوی شخصیت های حکایت و داستان				
3	بهره گیری از زبان غیر کلامی و ظرفیت های پیرایه ای: دارا بودن زبان بدن، حالات چهره و ...				
4	تسلط بر محتوای قابل ارائه: (معرفی کوتاه، بیان موضوع، اشراف بر محتوا، بیان کلیدواژه ها و پرداختن به مفاهیم اصلی متن، انشا و حکایت، واضح بودن مطالب ارائه شده، دوری از حاشیه ها و عدم به کارگیری واژگان نامأنوس)				
5	رعایت اصول اخلاقی و مهارت های رفتاری: داشتن رفتاری فروتنانه در مقابل داوران و پرهیز از بحث با ایشان، حسن جویی مرتبط با محتوای ارائه در زمان بیان و تحکیم دلایل خویش، نداشتن موضع تدافعی در هنگام دفاع، دوری از رفتارهای بیانگرانه دانش فوق العاده				
6	آمادگی کامل در اجرا و ارائه شایسته و متفاوت: ارتباط و مشارکت لازم با مخاطبان، برقراری ارتباط چهره به چهره با مخاطبان، نگاه به شنوندگان، گرمی، جذابیت و نشاط لازم در صدا، پوشش مناسب، موسیقی پس زمینه خوانش و ارائه، هماهنگی موسیقی با لحن کلام و متن				
7	رویکرد روایتی در ارائه: بیان و ارائه متن از نقطه آغازین تا نکته انتهایی به زبان خویش، استفاده از جملات و عبارات خود، نظم در ارائه، طرح سؤال و ایجاد چالش و پاسخ از جانب خویش				
8	خلاقیت در ارائه: نبود ارائه های تکراری و کلیشه ای، شروعی نوآورانه، خوانش بیانی مرتبط در آغاز، پخش موسیقی بی کلام (پس زمینه) یا تصاویری مرتبط با ارائه با هماهنگی مسئولان اجرا و ...				
9	درگیر نمودن داوران: تنها سخنگو نبودن، بهره گیری از سخنان داوران جهت بهبود ارائه، پاسخ به پرسش های داوران، داده پراکنی نمودن با مخاطبان				
10	مدیریت زمان، سپاس و قدردانی از داوران: تنظیم زمان ارائه در وقت تعیین شده، سپاس گذاری از افراد ادیب و صاحب قلم استان، سرگروه های زبان و ادبیات فارسی و ناظران محور				
جمع امتیاز از 30					

جمع کل امتیاز از 100	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
1.		
2.		
3.		
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور):		

جدول شماره 2- مصادیق محتوای تدریس و فعالیت های انجمن علمی- پژوهشی محور زبان و ادبیات پارسی

فعالیت‌ها

- برگزاری دوره‌های آموزشی، مشاهده تاملی، چگونگی نیک‌دیدن، چگونگی به‌کارگیری حواس پنج‌گانه، در فهم تصاویر جامعه و دریافت مفاهیم حکایات اخلاقی- اجتماعی ادبیات کلاسیک، خوانش تأثیرگذار، نافذ و چگونگی یک ارائه و دفاع موفق در راستای آموزش آیین ارتباط و روابط اجتماعی

- معرفی صاحبان استعداد در هنر گویندگی و نویسندگی به نهادهای مرتبط

- تمرین خوانش، ارائه و دفاع از تصویرنویسی و حکایت‌نویسی

- آفرینش و خوانش داستان کوتاه و ... با توجه به تصویر و حکایت

- معرفت بر متونی چونان گلستان به عنوان متون برتر ادب فارسی بر اذهان دانش‌آموزان

- ایجاد انگیزه برای خوانش و درک گلستان سعدی، هم‌چنین تأثیرپذیری و نگارش در باب حکایات این کتاب از آغاز نوجوانی، پروریدن آموزه‌های آن با تمام جان و وجود و به‌کارگیری در زندگی خویش

- رسانه‌ای نمودن آثار، در راستای حلاوت و التذاذ ادبی دانش‌آموزان (طرح فرصت‌هایی به منظور جانمایی استعدادهای فراگیران و اثرشان در جایگاه‌ها، حوزه‌های ادبی و هنری استان‌ها، رونمایی ظرفیت‌ها و استعدادهای ملی در قالب و ظرف آفرینش‌های ادبی و فرهنگی به نگاه ادبیات‌شناسان سازمان آموزش و پرورش، بزرگان و نویسندگان ساحت ادبیات

- راه‌اندازی «جشنواره ادبی» جهت ریشه‌دار نمودن روح فرهنگی- ادبی موجود در نهاد و ضمیر تمامی شرکت‌کنندگان استان‌ها در راستای شیرینی حضور و ماندگار شدن انگیزه‌های بودن، در تمامی مراحل

- چاپ آثار دانش‌آموزان در قالب (دیجیتال، کتابچه به تیراژ تعداد شرکت‌کنندگان در استان‌ها)، فصلنامه

- برپایی نمایشگاه در سطح مدرسه، منطقه، استان و دعوت از علاقه‌مندان و نویسندگان کوچک جهت دیدار آثار هم‌سن و سالانشان.

تهیه کتاب فیلم (لوح فشرده خوانش، ارائه و دفاع‌های دانش‌آموزان در مراحل متفاوت)

زبان و
ادبیات
پارسی

جدول شماره 3- مصادیق پیشنهادی تکالیف (گروهی / انفرادی) دانش آموزی محور زبان و ادبیات پارسی

- تصویرخوانی و حکایت‌خوانی بر اساس رمزینه (کیوآرکد) و اهداف دروس در بخش‌هایی نظیر:

- گزینش عنوانی ادبی از تصویر و حکایت

- بیان و شرح دیده‌های عینی و ذهنی خویش از تصویر و حکایت

- توصیف جزئیات تصاویر و حکایت و سنجش جزئیات گونه‌گون تصاویر با یکدیگر، جهت تمرین مشاهده تاملی دیداری و ذهنی - تجسمی، (توصیف «جزئیات ذهنی بر اساس تجسم فضا و صحنه حکایت»)

- نوشتن اجزا و عناصر دیداری و غیردیداری و پرداختن دقیق به برونه و درونه تصاویر عینی و ذهنی حکایات با به‌کارگیری حواس پنج‌گانه (شنیداری، شیمیایی و ...) در بخش جزئیات

- ایجاد تصاویر ذهنی و توصیف جزئیات

- درک اهداف تصاویر مفهومی و حکایات (عینی و ذهنی)

- گفت و گو و تبادل نظر در خصوص عناصر تصویر و مظاهر حکایت بر اساس دریافت‌ها، دیده‌ها و تجسم‌ها

- تصویرنویسی و حکایت‌نگاری با توجه به اهداف کتاب‌های درسی هر سه پایه:

- پرورش موضوعی از پیام‌ها و خوشه‌های معنایی‌ایی که از آفرینش خویش به درک می‌آیند.

- آفرینش انشایی ساختاری (با بخش‌های آغازین، میانی و پایانی) در بخش نگارش یا پدید آوردن داستانی کوتاه بر اساس مفاهیم و اهداف تصویر یا حکایت بر اساس اختیار و علاقه‌مندی دانش‌آموزان

- بخش گلستان‌نگاری (حکایت‌پردازی) گزینش موضوعی مرتبط از پیام‌های حکایت

- بازنویسی، بازآفرینی حکایت یا تلفیق دو یا چند حکایت و گسترش آن‌ها در قالب یک انشا یا یک داستان کوتاه

- پردازش حکایت در قالب نقیضه یا نظیره نویسی بر اساسی علاقه‌مندی دانش‌آموزان

- نقیضه‌پردازی: تقلید ظریف و هنرمندانه از شاهکارهای ادبی است. تقلیدهای طنزآمیز لطیفی از ادبیات سعدی، حافظ و فردوسی که جالب و در نوع خود هنرمندانه است، نقیضه‌گویی نوعی تقلید طنزآمیز از یک اثر ادبی معروف است. شاعر یا نویسنده نقیضه‌سرایا نقیضه نویس از سبک، قالب و طرز نگارش نویسنده و شاعر مشهوری تقلید می‌کند و قصدش از این کار انتقاد یا طنزپردازی است، یعنی بیان هنرمندانه و نقادانه کژی‌ها و نادرستی‌ها به قصد اصلاح و نه تخریب.... نقیضه‌پرداز موفق، کسی است که از ذوق و قریحه خداداد و از خلاقیت و استعداد بالایی برخوردار باشد تا بتواند بین اثر اصلی و نقیضه آن ارتباطی منطقی و تعادلی لطیف برقرار سازد، نقیضه‌سرا عیب کار را در می‌یابد و با زبانی ادبی، هنری و تأثیرگذار، نظر مخاطب را به عیوب و کاستی‌ها متوجه می‌سازد. اما لازمه بهره‌مندی از ظرافت‌های نقیضه، آشنایی گوینده و مخاطب با آثار اصلی مورد تقلید است. لذا اگر مخاطب، شعر و متن اصلی را نداند، از پارودی و نقیضه آن لذت کافی نمی‌برد.

زبان و
ادبیات
پارسی

- نظیره: در ادبیات، شعر یا داستانی که به استقبال از شاعر یا نویسنده دیگری سروده یا نوشته می شود، در نظیره یک طرز فکر یا یک نگرش خاص، دستاویز اثر نویسنده و شاعر قرار می گیرد، نظیره نویسی در واژه به معنای مانند سازی است. یعنی چیزی شبیه دیگری ساختن و نوشتن. اگر ما اثری را تحت تاثیر یکی از عناصر ساختاری ادبیات کهن به نگارش در آوردیم، نظیره سازی کرده ایم.
 - باز نویسی هم گونه ای از بهره مندی از ادبیات کهن است، باز آفرینی گونه گسترده تری از ادبیات کهن و عامیانه است، حال آن که نظیره نویسی بهره همه جانبه از ارزش های ساختاری ادبیات کهن است. نویسنده نظیره نویس، باید بداند که گام به دنیای بزرگ و پایان ناپذیری گذاشته است.
 - خوانش اثر آفرینش یافته با بهره گیری از لحن مناسب کلام، ظرفیت های پیرایه بانی و ... با بیانی شیوا، رسا و تاثیرگذار
- ارائه متن و دفاع از آفرینش (انشای ساختاری یا داستان، باز نویسی، باز آفرینی، نقیضه پردازی یا نظیره نویسی) خویش جهت قراردادن دانش آموزان در مرحله ای بالاتر؛ در راستای تقویت فن بیان، پرورش اعتماد به نفس و نمود خودباوری براساس اهداف کتاب های مهارت های نوشتاری و ادبیات فارسی (بخش گفت و گو، باز پروری، بارش فکری، پرورش سخن گفتن و ...)

